

השקאות חריפים שהוכנו ע"י נקרים

ונעל שלוקוין וועל מלוחוין וועל החילקה וועל השחיזקה וועל הטיסני וועל לשונן וועלנדותן וועל מהתנויתין עלל בניהן וועל בנותיהן וועל בכורוין.
וברשימת הדברים שאסרו לא נכלל שיכר של גויים.

בעבודה זורה (לא ע"ב) נאמר: "אתם: מפני מה אסרו שכר של עובדי כוכבים? רמי בר חמא אמר רבי יצחק: משום חתנות, רב נהמן אמרה: משום גילוי... והגם' נ"ג בטעם של גilio וمبיאה: "רב פפא מפרקין ליה לאבבא דחנחותא ושתי, רב אחאי מפרקין ליה לבתיה ושתי, ותוריהו משום חתנות, רב אחאי עבד הרוחקה יתיראת. רב שמואל בר ביסנא איקלע למורנואן, אירטו ליה חמרא ולא אשתי, אירטו ליה שיכרא ולא אשתי; בשולםא חמרא משום שימצא (רש"י: "חشد יין נס"), שיכרא משוםמאי משום **שימצא דשימצא** (רש"י: "గורה שיכראatto חמרא"). אמר רבי: האי שיכרא דארמאה שרוי, וחיא בררי לא נישטי מיניה. מה נפשך? ארי שרוי, לכורי עלמא שרוי או אסיר, לכורי עלמא אסיר או אלא רב סבר: משום **nilaya**, ואזיל מודרא דכשותא וקלוי ליה זיהוריה, ודלקו מלקי ליה טפי, וחיא ברוי הואיל ודקוי לא נישטי מיניה".
עליה מן הסוגיא כי שלש סיבות לאסור שיכר של נקרים: משום חתנות, משום

שאלת
השקאות חריפים המופקים ע"י בישול או אידיי כגון 'בירה' או 'קוניאק' למיניהם, ויצרו ע"י נקרים בלבד, האם מותר לשותותם?

فتיחה
איסור שיכר של נקרים צריך לדון עליו מצד שני טעמי: גזירות משום חתנות או גilio ויי", גזירת בישול נקרים.

א. משום חתנות, גilio, יין נס

נאמר במסכת שבת (י"ז ע"ב): "אמר באלי אמר אבימי סנוורתאה: פטן ושמן ויין ובנותיהן - כולן משמנונה נשר דבר חן... אלא: גזרו על פטן ושמן משום יין, ועל יין משום בנותיהן, ועל בנותיהן משום דבר אחר, ועל דבר אחר משום דבר אחר...".
וכן בירושלמי (שבת פ"א ה"ד): "ואילו חן שגורו על פיטן של גוים ועל גיבינתן ועל שמן ועל בנותיהן ועל שכבת זרען ועל מימי גגלין ועל הילכות בעל קרי ועל הילכות ארץ הנמים". ועוד נאמר שם: "והשאר מן מה דתני ר"ש בן יוחי בו ביום גזרו על פיטן ועל גיבינתן ועל יין ועל חומצן ועל צירן ועל מורייטן ועל כבושין

או כשר בקשרות רגילה ולא כ"חלה" או "מהדרין" לא רק בגל בעיות הקשורות שביפויים אווזים אלא גם בגל השאלה המוסרית של צער בעלי חיים. לא יתכן להגדיר אווז הגדל ע"י צער גדול כ"חלה".

חבל נחלתו

מה אסרו שכר כ' – איסור שכר לא מצינו
לא במשנה ולא בבריתא וsuma בימי
האמוראים אשרו.

וכן בתוספות הרא"ש: "מן מני מה אסור שכר של גויים.ongan ואן אסור מפורש לא במשנה ולא בבריתתא אלא שבימי האמוראים נהגו בו איסור וקא בעי מני מה אמרריך"

ופסק הר"ף (עבודה זורה יא ע"א): "איתמר מפני מה אסרו שcar של שעודי כוכבים ומי בר חמא אמר רבי יצחק משום חתנות, רב נחמן אמר משום גילויא ודוקא באתרא דמצלו מיא, רב פפא מפקין ליה לבבא דחנותא ושתי, רב אחאי מינוו ליה לביתיה ושתי, ותוריירו משום חתנות. מירוח רב אחאי עבר הרזקה יתירה א"ר יצחק האי חלא דשיכרא דארמאי אסדור משום דמערבי ביה דורודיא דינן נטך, אמר רב אשוי ומואוצר שרוי אח אוחזוה דמנורבו גובּ מיתרחה חרנו"

למדנו לגבי שיכר של נוכרים שנאסר בעיקרו משום חתנותו, ובמקום שיש חשש גילוי כגן שמשהיהם שם מים עד שיהיו צלולים או במקומות שמכניםיסים לשיכר יין אכלהו אם יאנגן ברכותם באחרוניות

והריטוב"א (עבודה זרה (לא ע"ב) בארא: "ומפני מה אסרו שכר של גרים. כתוב ורבינו הגדול בשם רבויתינו החרופתים ז"ל **דנזרות אחדרוניט** היהנה **לחומר בנותיתן**, וזהו שלא הוחכר במושנה ולא בבריתא, וזהו שהקלו בו לשתותו אפומא דחנתוא או בבית שלנו, מה שאין כן בפטון דמייטסר אבי מצרי מטה ובסכל ודכתא כדאיתא לאקמן, ואף נעל גב דתורייריה משום בנותיתן, והטעם משום שוד תומסתן דומרא הוא ושמצא דשמצא הוא רדליךמו ונתרב כי יש מא זבור מה שעוררתי

גילוי (=הטלה ארס של מוזיקים), משומן חשש
ייו ונסר

וראר המאירי

"שכר של גוים אסור ונעקר איסורו לא ממש איסור אלא משום חתנות כפטן ושמונן ושלקחות שלחם וסתם יינס. ואנו"^ט פ שטנים כל אלו באיסורן אחד הוא לא השוו בהם מודותיהם אלא החמירו בכל אחד לפי מה שראו. והוא שהרי החמירו בו יותר מכלם ואסרוו בכל מקום ובכל עניין ואפלו בהגאה ומפני שיש בסבתו קרוב גדול ושיש בענינו חשש נ"ז והוא הנושא והתייר מגען בין שאינו עשו לשתייה כל כך כמו חומץ וմברשل כמו שהtabar, והשכו הkalu בו על כלם ואף איסורי לא היה בכלל גורה אלא מנתה קדושים להרחקה יתרה והרא שאמרו מפני מה אמרו שכר של גוים אסור ולא אמר מפני מה גוזו וכרי שלא היה בכלל שני הגוזרות ולא מצינו איסורי במשנה מפני שאין עניינו מצרי כל כך ושאיין קרוב מצרי בסבתו ואין בני אדם מזמינים עלייו ומתחזך כך לא אסרוו אלא בביבתו של גוי, אבל חוץ מביתו אפיקו היה חנוני והוציאו לפניו הפתח למכור מותר. ואנפ"כ חסידים שבচামি התרלמוד היו נמנעים שלא לשתוו אלא בבית ישראל. ובזמןם הלאו און נמנעים מהס כלל א"כ بما שחוושין בו לתערובת יין ואז זוקא בכדי נתינת טעם, ושאר הדברים הkalu בהם יותר נעל הין והחמיירו בהם יותר על השכר לאסרו אף חוץ מביתו כמו שיtabar ומקום שיש בו ישראל אל חזודים על יינס אף שכר שלחם אסור הויל וישראלים הם יבא בקרוב להמשך אחר יינס".^ט

ריגילין לקבוע עצמן לשתייה. אבל אם נכנס לבית העובדי כוכבים ושותה דרך ארכי באקרואי בענלא לא גוזו. וכן היו נהוגין כל גודלי אורך האי. וכן מי שלן בבית העובד כוכבים החשוב הפוןדק כביוו ומותר לשתוות. ורבש דמותניין (דף לט, ב) היינו משקה שנעשה מבדש. מדק אמר עליה בגמרא או משומם בשולי עובד כוכבים וכו'. והוא דשרי ליה במתניתין היינו לשתוות בבירתו של ישראל. ולגילוי לא חששו דairoפער דלא מצלו מיא כמו כמי התנאים ואח"כ בימי לא נאסר בימי התנאים ואח"כ גם הדבש. האמוראים כשאיסרו השker אסרו גם הדבש. אלא שבבבל היה מצור השker יותר... ." וכ"כ בתוס' בע"ז (ד"ה ותורייה). וע"ע תורה הבית (הארוך בית השער א').

ובהגנות אשרי העיר: "ובספר התרומה מתיר הדבש אפיקו בבית עובד כוכבים דלא חזינא דאסר ליה משום דליקא قول האי קרוב דעת כמו שקר, וא"נ (=ויאנו נראה) לא"ז (=אור זרוע) ולא שרי דבש אלא בביותו ולא"ז".

וההרדי עבודה זורה פרק אין מעמידין רמז תתייח-תתייט) הביא מדברי הראשונים: "כתב ר' אבى העזרי משום ספר היישר דשיך שלנו אין בו משום חתנות ואין בו משום ביישולי עובדי כוכבים ואפיקו אם מושחין היורה בשוםן חזיר נוותן טעם לגמס (*הוא) ובטל בס' וכ"ש דבש מותר ובספר ה"ג אסר גם בשכך שלנו וככתב דאין חילוק בין שכך של תבואה לשכך של תמרים ואם ישראל נתאכן בבית עובד כוכבים נראה שמותר ואפיקו הולך לביית עובד כוכבים נראה שמותר לשתוות מן השker משום ארבה כשיתן לו העובד כוכבים אבל דבש מותר אףלו בבית העובד כוכבים".

במקצת נסחאות מפני מה אמרו שכך של גוים אסור ככלומר מפני מה אמרו האחרונים כן, ונכון הוא".

וכתיב הר"ן על היר"ף: " מפני מה אסור שכך של העובדי כוכבים רמי בר חמאת אמר משום חתנות. שלא יהא גיגל לעשות משתאות אצל עובד כוכבים ויתן עינוי בברחו".

"באתרא דמצלו מיא. במקום שרגילין להשhortה המים בכלי עד שייהו צלולין והמים יש בהן משום גליו אבל משום שכך גופה ליכא למייחש שאין שרצין שחתין ממנו". ותורייהו משום חתנות. دائ משום גליו בכל עניין היה אסור אבל משום חתנות ליכא דכיוון דלא שתו בביתותו תו ליכא קרוב הדעת".

"וכתווב בחוטפות שהשכך לא אסורו ראשונים ולפיכך אין אישורו לא במשנה ולא בברייתא אלא שאמוראין הוי פורשין והימנו אי משום גליו אי משום חתנות ואפשר שמנפי כך הקלו עליו כדאמרין רב פפא מפקין ליה לבבא דחנותה ושתי ואילו בפט שלא נאסר כמו כן אלא משום חתנות אמרין לקמן (דף לה ב) גבי איבדו דוחה אכילה מהמא דארמאי אמרדא דמתא דלא לישתנו מיניה וטנעמא דAMILTAA דמפני שפהת הכל צריכין לו ועוד שהוא מנשה נשים אליהם חתנות דידיה טפי משכך".

וכן הרא"ש בפסקיו (ס"ט) כתוב: "רב פפא מפקין ליה לבבא דחנותה ושתי. רב אחא מיתי ליה לגו בביתיה ושתי. ותורייהו משום חתנות. **מיهو ובאחד עבד הרחקה יתירא** ומ"מ לא החמיר בו כל כך כמו נעל הפת כי על הפת ייחה האדם ובעני הרחקה טפי. ויראה שאין אישור אלא בשקבוע עצמו לשתוות בבית העובד כוכבים נדרך שהיה

חבל נחלתו

בבית הגוי אבל לא ראיות לרבותי שמיוחן
בזמן דהנח להם לישראל מوطב שהיה שוגגין
ואיל יהו מזידין וכ"כ בהגחת שלוחן ערוץ
(ס"א) זול ויש מותרין בשכר של דבר ש כל דבר
ותברואה וכן נהוגין להקל במדיניות אלו עכ"ל
והנמנע יתברך.

ובערוך השולחן (יר"ד סי' קיד ס"ז) הוסיף:
עוד בביבאוור איסור השיכר:

"ומפני שבאי" היה עיקר השתייה יין
קדאיתא בשבת [ע"ח] וכמ"ש התוס' שם
(מ"ז א"ד ד"ה בגיליאן) זול שהיה להם רוב יין
והיו שותען הכל יין וכ"ל וליחסך שכר
לא היה מצור להם דבר שכל שנוראים היה
נקרא אצלם שכר המדי מבואר רפ"ג
דף ח' [מ"ב] ובאי" לא היה מצור גם
שכר תמרים לא היה מצור להם והוא ממשין
את השכר ולא התירו לקdash ולהבדיל עליו
cmbואר בפסחים [ק"ז] דברי ר' חזיא לא
התירו לרב נ"ש ולא חשו לגוזר על השכר
אבל ברבב היה ריבוי תמרים והוא בזמן
הרבבה עושי שכר cmbואר בש"ס ואמרינו
עליא אריקען לבבל קרייבו לייה טירינא
תתמרי אל' כמה וכ" [פסחים פ"ח א] ובשם
התירו להבדיל עליו מושם דהוה חמץ מדינה
cmbואר שם בפסחים [ובזה א"ש מה דאיתא
שם דר"ה אשכח לרב דהוה קדיש אשיכרא
וקשה והא רב לא התיר לו אלא זה משירד
לבבל] וכן האמוראים הוכרכו לגוזר גם
בשכר אך לא גוזר ממש כנעל יין מפני שאין
בו סגולות הין לשמה לבב אונשו ויין טובא
מיגדר גרייר משא"ב בשכר ונוד כיוון שחכמי
המשנה לא גוזרו כלל בזה לא רצוי להשות
גירחותם לגוזרת הקדמוניים ורק גוזרו בענד
יעיקר הטעט שלא יהיו מסיבות בביהם
ולשתות ייחד אסור את השכר לשתותו
בביהם אבל חזץ לבית התירו ולא חששו

והטור (יר"ד סי' קיד) פסק: "כל שכר אחד
שכר תמורים או של שנוראים וכן משקה
הנעשי מדבר אשורין מושם חתנות אבל אין
בזמן לא מושם ביישולי נ"ג ולא מושם
גייעולי נ"ג ולא החמירו בה כמו בפט
ושלקות שלא אסורה אלא בבית נ"ג. וכותב
א"א זול שאף בבית הנ"ג לא אסור אלא
कשקבען עצמו לשחות כדרכ שאדם קובען
בשתייה אבל אם נכנס בבית הנ"ג ושותה
דרך נראה באקראי מותר וכן מי שלן לשחות.
הנ"ג חשוב הונגדק כביתו ומותר לשחות.
כתב הרשב"א ממקום שישראל נהוגין שם
קולה בין של נ"ג אפילו השכר אסור,
ושאר משקין כגון של תפוחים ורימונים
מותר לשחות בכל מקום, שלא גוזר עליהם
לפי שאין מוציאין".

וכן בשולחן ערוץ (יר"ד סי' קיד ס"א) פסק:
"כל שכר של כותמים, אחד שכר של תמורים
או של תאנים או של שנוראים או של תבואה
או של דבר, אסור מושם חתנות. ואינו אסור
אלא במקום מכירתו, אבל אם הביא השכר
לביתו ושותהו שם, מותר שיעיר הגוזרה
שמא יסנווד אצל. ולא אסור אלא קשקבען
עצמו לשחות כדרכ שאדם קובען בשתייה,
אבל אם נכנס בית העובד כוכבים ושתה
דרך נראה באקראי, מותר. וכן מי שלן בבית
העובד כוכבים, חשוב כביתו, ומותר לשלהוד
בעיר לקנות שכר מהעובד כוכבים".

והרמ"א הגיה: "ירוש מותרין בשכר של
דבר ותברואה (מרדי כי בסוטפות והרבה מן
האחרוניים וגודה פ"מ וא"ה כל מ"ג ד"ו
וסמ"ק דף ק"ג). וכן נהוגין להקל במדיניות
אלר".

והב"ח (יר"ד סי' קיד) הוסיף: "ולפי זה היה
ראוי לכוף לאוותן בני אדם הנוברים על
דברי חכמים ושותהם בקביעות שכר ודבר ש

החריפים בעורבות שונות¹ משמשים לקירוב הדעת והיה מקום לאסור זאת אפילו במלונות או בתיו מצד קרבת הדעת הנוצרת, והרגל של שתיה ב ביתוביא לשתייה עם נקרים. ואעפ"כ אם זה היה הטעם היחידי בימינו נראה שלא ניתן להוטיף על הגזירה, וא"כ שתיתת משקאות אלו ברוב מיניהם הייתה מותרת. אולם נראה שבנסיבות הטעם השני יש לאסור זאת בדורנו.

ב. משומם ביישולי נקרים

מדין ביישולי נקרים נאסרו רק מאכלים שאינם נאכלים כמוות שהוא חיים, ושותלים על שולחן מלכים (הינו שהוא מאכל משובח ע"ש ו"ע י"ד סי' קיב). אבל מאכלים הנאכלים חי או שאינם עולמים לשולחן מלכים (ואין מעורב בהם שם איסור) מותרת אכילתם אף שהוכנו ע"י נקרים. ובבירה או במשקאות חריפים צריך לדון מצד ביישולי נקרים. ויש להעיר שאין להוציא שბשיכר לא חששו לבישולי נקרים, מפני שbicar בימיהם לא היה נעשה ע"י ביישול. אבל היום בירה לסוגיה וכן משקאות חריפים נעשים ע"י ביישול ואידיום.

לשאלת זו התיחסו כבר הרשונים. כתבו תוספות (בעודה זרה לא ע"ב ד"ה ותורייה): "וזאין לאסור (=bicar) של תבואה ממשום בשולי עובדי כוכבים כמו סלקא ודיסא דאנער' דלא חז לcomes כושאן חז דס"ל כאידך לישנא דבר דאמור כל שאינו

שם או יבראו הם לבית ישראל לשנות ביחיד דעתם בא ב בית ישראל הוא דוב המשיבה ישראל ולא יגרדו רבים אחורי מעטים משא"כ ב בתים המה הרוב ברוב פנמים וכן רק דקדק רשי לפרש זה רק בשכר ולא בשארם דברים".

וע"כ הסיק בעורק השולחן (שם סעיף יא): "ודאי אכן שום חזש בכל המשקן זולת יין והגמ' שיש משקדים יקרות מאד כמו ר"א"ם ופארטנער וקאניא"ק דבאלו ודאי יש קרוב דעתת מ"מ הם משקדים שאינם מצויים מפני הירוק והוא כין תפוחים ווין רמונים שלא גזרו עליהם מפני יוקר מציאותם כמ"ש הרמב"ם והטור והש"ע טנוף ג' וכן בכל אלו לא שייך להכשל במסיבות שלחם אלו מפני פחיתותם ואלו מפני ריחוק מציאותם". ודבריו מתאימים לדورو, אבל כלל אין תואמים לנעשה בדורנו. בימינו שתיתת יין אינה נפוצה במפגשי חברים וכו', ובימיהם משמשות חתנות ושאר הטعمים התירו שתיתת bicar ודומו, ורק כתבו מספר חילוקים, על פי מנהג האמוראים היכן מותר לשנות וסוגי השיכר. אולם בדורנו, משקאות אלו נפוצים בכל העולם. ובימינו, שיחסית, שפע כלכלי ירד לעולם, החשש לגילוי וצחצוחי יין כמעט ולא קיים כיוון שהיצור הוא תעשייתי. אולם מצד חתנות דוקא החשש בשתיית bicar ומשקאות חריפים גדול. בפיגיות עסקיות או מזונונים לציבור באירועים שונים (=קוקטילים), או כшибודים יושבים עם נקרים וסועדים יחד, בכל אלה המשקאות

1. אנשים אינם יודעים שורמות המשקאות בכמה משקאות חריפים כגון מרטיini או קוניינק יש בהם ענבים או או יין ואסורים מצד יי"ג.

חבל נחלתו

గבי איסור חמץ, ואין ראייה ממה שמדוברין שהכל נהיה בדברו דאיו אלא לפי שנשתנה מביריתו ואין התבואה בעין. אכן הרשב"א טופ' בית ג' כתוב דהא אמר איקא בינויו ארדי דגים קטנים ודיסא הכי פירושו ארדי ודגים קטנים איינו נאכל כמות שהוא חי ואינו עליה על שלוחן מלכים וההפק בדיסא שהיה נאכלת כמות שהוא חי ועליה על שלוחן מלכים וכ"כ ר"ח והראב"ד דחתין נאכלין חן כמות שחן חיין וכן מצאתו בירושלמי מפורש וכרי' השטא לפני זה ניחא דאיו בשכר של תבואה ממשום בישולי גוים כיוון דנאכל כמות שהוא חי אבל העיקר שלא גרו על השכר כלל נשגנו על השלקות וטעמא כדכתוב הרשב"א בית ה' שנר' א' שלא שיך ביה חתנות قول' האי שלא מזומי עלייה וליכא קרוב' דעתא قول' האי ובית דין נמי לא גרו עליו אלא ישראל קדושים אמרו שניגנו בו איסור בבחיטתם של גוים להרחקה יתירთא מבונתיין והרינו דברי מפני מה אמרו שכר של גוים אסור לא אמרו מפני מה גרו על שכר של גוים וכרי' אלמא שלא גרו עלייה ולפיכך גם אדם חשוב אין צורך להזהר ממנו כמו שצרכ' ליזהר משאר דברים שנאכלין חיין כדלעיל בטימן קי'ג טניף ב".

לפי דברי הב"ח השיכר ודומו לא נכללו בגירות בישולי נקרים, ואין זה משנה אם מנהג בני האדם השתנה, ויש בדבריו חדש גדול שהיה בישולי נקרים שמאלכתהילה לא היו בכלל הגזירה, ולגביהם לא הקriterيون של איינו נאכל חי ועליה על שלוחן מלכים הוא הקובע. וכן לא ניתן לאוסרם בימיינו מצד בישולי נקרים. (ומקדים שנאכל כמות שהוא חי, דבר שבימינו אין נכון שהרי כל המשקאות החרייפים

עוולה על שלוחן מלכים אין בו ממשום בשולי עובדי כוכבים ואשכחנה ר' יוחנן סבר לקמן פרק רבי ישםניאל (דף נט) כוותיה וברפק החולץ (במota דף מו) ונודע יש טעם אחר להטייר השכר דאיו בו ממשום בישולי עובדי כוכבים דכי הוכי דחתובה בטלה לבני המים לנוין ברכת השכל נהיה בדברו ה'ג' היא בטלה לעניין איסור בישול".

וכן הרא"ש (ע"ז פ"ב סי' יט) פסק בקצתה: "ושכר של שעורין אין בו ממשום בשולי עובדי כוכבים לפי שאין עולה על שלוחן מלכים. א"ז כי הוכי שלא חшибא התבואה לנוין בורא פרי הארץ הכי נמי לא חшиб לעניין בישולי עובדי כוכבים".

ודברי Tos' ורא"ש צריכים עיון, וכי מה אכפת לו מהי ברכתו, הרי בשור שבשלו נקרי' וdae' אסור ע"פ שברכתו השכל, וס"ס הוא מיוצר ע"י בישול ומיצוי ובישול ע"י נקרים, ומדוע לא יהיה בכלל איזרת בישולי נקרים.

והב"ח (י"ז סי' קיד) כתב: "וכתבו התוספות ואין לאסור של התבואה ממשום בשולי גוים כמו תורומי דשלקי גוים ודיסא דאנ"ג שלא חז' לכוס כשהוא חי אין בו ממשום בישולי גוים כיוון דאיו עולה על שלוחן מלכים ושוד דחתובה בטלה לבני מים מדמברclin עליה שהכל נהיה בדברו עכ"ל וכ"כ הרא"ש ואוזלי לטענמייהו דכתבו לפרש הא דקאמור תלמודא איקא בינויו ארדי דגים קטנים ודיסא דמלחה אין נאכלין חיים והטענו שאמרו דשוכר אין עולה על שלוחן מלכים **לייתה במלמותינו** דהוא **עולה עלי שלוחן מלכים**. והטען דחתובה בטילה לבני מים והוא קשה מאד שהרי התבואה עicker ואית ביה כוית ב כדי אכילת פרט כמ"ש הרא"ש (פסחים פ"ג סי' א)

וכן החתום סופר כתב בעובדה זורה לא ע"ב: "שכר של נקרים עמו"ש תוס' דאין בו מושום בירושלי נקרים מושום דכי היכי דעתיל לגבי המים לנניין ברכה הה"ן לנניין בשול נקרים והב"ח כ' שזה התוי אינו עיקור שהרי יש בו כוית בצד א"פ משנורו' וחזיב נלווי בדבריו". אולם ערוה"ש (ס' קיד סי' ב) הצדיק את טעם הב"ה.

ונראה לענ"ד שטעם התוס' שمبرכים עליו שהכל הוא סנייף להיתר אבל לא טעם עצמאי שנינן להתир בכללו, שהטעם שברכתו שהכל אינה מצד אי חשיבות המשקה אלא שאינו קבוע ברכה עצמו. והטעם העיקרי של תוס' הוא מושום עלול ותולחן מלכים. ובימינו, שכל המשקאות על שולחן מלכים. הללו עולים על שולחן מלכים, יש לוטרסם לפחות לכל הדעות החולקות על הב"ה.

המשךים דנו בעניין שתיית קפה וקакאו שהגיע לאירופה מאמריקה וכן בעניין שתיית התה.

בפתח תשובה (י"ד סי' קיד ס' ק א) כתוב:

"נבה"ט של הרב מהרי"ט ז"ל מ"ש דמי שרהה מיקל בשכר ה"ה דמותר לשחות קאודו" כ' והוא מדברי הפר"ח סק"ג. ועינן בתשובה א"ז פינס מארות ח"ב סי' ס"ב שחלק עליו דאף בשכר לא היה עיקר הטעם מושום דהתבואה בטילה **אל עיקר הטעם** היה דשוכר שלחט לא היה עלול על שולחן מלכים או כמ"ש הב"ח דלא שייך בי' חתנות قولוי האי דלא מזמני עלייה וליכא קרובא דעתא قولוי האי אבל בקאו"י עינינו רואות שעה להעלה על שולחן מלכים ומזמן עלייה لكن ראוי לבנעל נפש שלא לשחות קאודו" או טיר"א מעובד כוכבים ע"ש ונין בשאלת יubar"ץ ח"ב סי' קמ"ב וקמ"ג מזה ונמש"ל סי' קכ"ב סק"ד בשם נו"ב".

הם מבושלים או מופקים ע"י בישול). אמן הש"ך (י"ד סי' קיד ס"א) חלק על הב"ח והביא דברי התוס' והרא"ש שאין בשיכר מושום בישולי נקרים. וסימן: "ומ"ש הב"ח בכך לא ירדתי לפניו דעתו בכל דבריו". אולם ערוה"ש (ס' קיד סי' ב) הצדיק את טעם הב"ה.

ונראה לענ"ד שטעם התוס' שمبرכים עליו שהכל הוא סנייף להיתר אבל לא טעם עצמאי שנינן להתир בכללו, שהטעם שברכתו שהכל אינה מצד אי חשיבות המשקה אלא שאינו קבוע ברכה עצמו. והטעם העיקרי של תוס' הוא מושום עלול ותולחן מלכים. ובימינו, שכל המשקאות הללו עולים על שולחן מלכים, יש לוטרסם לפחות לכל הדעות החולקות על הב"ה.

המשךים דנו בעניין שתיית קפה וקакאו שהגיע לאירופה מאמריקה וכן בעניין שתיית התה.

בפתח תשובה (י"ד סי' קיד ס' ק א) כתוב:

"נבה"ט של הרב מהרי"ט ז"ל מ"ש דמי שרהה מיקל בשכר ה"ה דמותר לשחות קאודו" כ' והוא מדברי הפר"ח סק"ג. ועינן בתשובה א"ז פינס מארות ח"ב סי' ס"ב שחלק עליו דאף בשכר לא היה עיקר הטעם מושום דהתבואה בטילה **אל עיקר הטעם** היה דשוכר שלחט לא היה עלול על שולחן מלכים או כמ"ש הב"ח דלא שייך בי' חתנות قولוי האי דלא מזמני עלייה וליכא קרובא דעתא قولוי האי אבל בקאו"י עינינו רואות שעה להעלה על שולחן מלכים ומזמן עלייה لكن ראוי לבנעל נפש שלא לשחות קאודו" או טיר"א מעובד כוכבים ע"ש ונין בשאלת יubar"ץ ח"ב סי' קמ"ב וקמ"ג מזה ונמש"ל סי' קכ"ב סק"ד בשם נו"ב".

חבל נחלתו

וגם הילכה ורופפת בידך צא וראה הוואן
הציבור נוהגים ונוהג כן. והרוצча להחמיר על
ענקמו תבואה עלייו ברכה".

מיינו ומדובר שנאמרו לגבי קפה טחון
ומבושל ע"י נקרים יש ללמידה לגבי
משקאות חריפים. אולם נראה לי
שבמשקאות חריפים יש להחמיר. אם מפני
שההכנות מבליטים את החומרם מהם
הם נעשים והם עלולים על שולחן מלכים.
ובודאי מוגשים באירועים לקירוב דעת.
ולכן אם אין מקבלים את שיטת הב"ח
שהשיכר מלכתחילה לא היה בכלל גזירה,
וראה לענ"ד שיש לפרש את גיורת חכמים
כפושטה ולאסרים.

מסקנה

בימינו כל המוגש במסעדת מכובדת או
בסעודות שמחה גדולות הרי הוא בבחינת
עלולה על שולחן מלכים. ונראה על כן
כי משקאות חריפים שיוציאו ע"י נקרים
כגון אותן המוגשים בחתנות או
סעודות שמחה או במזונונים וכד' אסורים
משמעותם בישולי נקרים, כיוון שהם עוברים
תהליך בישול והם חלק חשוב בסעודה,
ואסור לשותותם אם נתבשלו ע"י נקרים
לא השגת ישראל והשתתפות בבישול.
ואיל"פ שלכתחילה לא גרו על שיכר
כיוון של נקרים, הרי בימינו המשקאות
החריפים משמשים כיין בזמן לשם
קיורב הדעת, ועל כן מטעם בישולי
נקרים מצד חשש חתנות מן הראו שלא
לשנותם.

הרדרב"ז (ח"ג סי' תרלו), שאין לאסור שתיתת
קפה של גוים מטעם אסור בישולי גוים,
שאף על פי שאין הקפה נאכל כמות שהוא
חי, מכל מקום הרי אינו עולה על שולחן
מלכים ללפת בו את הפת. ומשיג שתנאי
זה – שאינו עולה ללפת את הפת – חלקו
עליו הפסיק. ואח"כ הביא דברי בעל
הפסיקים. וכנה"ג בשוו"ת בעי חי (י"ד סי' קמה) שכותב:
"בכל המקומות אשר שמנעו שמנע נחגו
היתר בשתיית הקפה של גוים, אין פוצה פה
ומצפץ, ואולי סמכו העולם להתרו מפני
שאין עלולה על שולחן מלכים ללפת בו את
הפת, אף על פי שעולה על שולחן מלכים
לשנתו בהפני עצמו, אבל אין זה מספיק,
שכל שעולה על שולחן מלכים דרך אכילה
או דרך שתיה אין צורך שירוה עללה ללפת
בו את הפת. ועוד אני אומר שלא אמרו
שצריך שירוה עללה על שולחן מלכים ללפת
בו את הפת אלא בדבר מאכל, אבל לא
במשקה אשר ישתה". ובעל כנה"ג הטיק:
"סוף דבר לא מצאת טעם מספיק להזיתר
הקפה של גוים, ואף על פי שימים רבים
נהגתי בו היתר, כתעת שחקרתי בדבר ולא
מצאת טעם להתרו, חדלתי מלהשתות, וכן
מצאת במנהגי הרב המקובל הארץ"י ז"ל,
שאסר הקפה מושום השכר בישולי גוים. ומכל
מקום כיוון שפשוט היתר בכל המקומות, אין
כח בידי לאסרו, ורק לניצמי אני נזהר מכאן
ולהבא". וכן כתוב בקצרה בכנסת הגדולה
(י"ד סי' קיג הגב"י אות י). וסיכם הגרא"ע
יוסף: "מותר לשותות קפה של גוים, ואין
לחוש בזה לאיסור בישולי גוים. וכותבו
האחרונים שכן פשוט המנהג בכל המקומות.